

หลักการสังคัมสเคราะห์ตามแนวพุทธศาสนา

พระพุทธานามองว่ามนุษย์และสรรพสิ่งต่างๆ ทั้งหลายเป็นทุกข์ หรือปัญหา และปัญหานั้นมนุษย์สามารถแก้ไขได้

ในทางปฏิบัติ พระพุทธานมุ่งไปสู่การแก้ไข สังคัมสเคราะห์ นำหลักการสังเคราะห์ตามแนวพระพุทธานมาปฏิบัติ ประมวลได้ 7 ประการ

ต้องคำนึงถึงหลักเหตุผลเป็นสำคัญ เพราะสิ่งต่างๆดำเนินไปอย่างมีเหตุ มีผล ดังเช่นหลักธรรมอริยสัจ 4 ได้แก่ ทุกข์ คือ สภาพที่ทนได้ยาก สมุทัย คือ สาเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ นิโรธ คือ ความดับทุกข์ ได้แก่ ดับ สาเหตุที่ทำให้เกิดทุกข์ มรรค คือ แนวปฏิบัติที่นำไปสู่หรือนำไปถึง ความดับทุกข์

ต้องยึดหลักทางสายกลาง (มัชฌิมาปฏิปทา ดำเนินทางสายกลาง ไม่ตึง นึก ไม่หย่อนนึ้ก) พระพุทธเจ้าได้ตรัสถึงวิธีการแก้ไขปัญหาที่ผิดพลาด 2 ประการ คือ

กามสุขัลลิกานโยค คือการหมกหมุ่นในความสุขทางกาม (ตามใจตัวเอง มากเกินไป)

อัตตกิลมัตถานุโยค คือ การทรมานตนให้ลำบาก

ต้องยึดหลักพึ่งตนเอง การสงเคราะห์นั้นต้องให้ความร่วมมือและปฏิบัติด้วยตนเอง

ต้องเป็นไปอย่างสมดุล เน้นทางสายกลางเป็นหลัก ให้ปฏิบัติให้พอเหมาะพอดี ไม่เคร่งเกินไป ดังเช่นหลักธรรม อริยมรรค 8 (หนทางแห่งการดับทุกข์) ได้แก่

ต้องค่อยเป็นค่อยไปตามความเหมาะสม

ต้องสอดคล้องกับจุดหมายหลักของชีวิต กล่าวคือ ต้องมีจุดประสงค์เพื่อดับทุกข์

ต้องไม่ก่อทุกข์ให้แก่ตนเองและผู้อื่น คือ ทำอย่างไรก็ได้ไม่ให้ความทุกข์เพิ่มขึ้นทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ซึ่งเป็นไปเพื่อการป้องกัน แก่ไข ส่งเสริมพัฒนา ทั้งบุคคล กลุ่มชน และการพัฒนาสังคม

สัมมาทิฐิ คือ ความเห็นที่ถูกต้อง หมายถึง ความรู้ - ปัญญา หรือมุมมองที่ถูกต้องตรงกับความจริง

สัมมาสังกัปปะ คือ ความคิดที่ถูกต้อง หมายถึง ความคิดที่ต้องละเว้นจากความพอใจ ความพยาบาทและการเบียดเบียน

สัมมาวาจา คือ เจรจาที่ถูกต้อง หมายถึง การพูดที่ต้องละเว้นจากการพูดเท็จ หยาบคาย ส่อเสียดและเพ้อเจ้อ

สัมมากัมมันตะ คือ การปฏิบัติที่ถูกต้อง หมายถึง การกระทำที่ต้องละ
เว้นจากการฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์และประพฤติดีกในกาม

สัมมาอาชีวะ คือ การหาเลี้ยงชีพที่ถูกต้อง หมายถึง การทำมาหากิน
อย่างซื่อสัตย์สุจริต ไม่มีการทุจริตและเอาเปรียบผู้อื่น

สัมมาวายามะ คือ ความเพียรที่ถูกต้อง หมายถึง ความอดสาหัสหรือ
ความพยายามที่อยู่ในวิถีทางที่ดีงาม คือการละบาปอกุศลทางใจ และ
เจริญกุศลให้ยิ่งๆขึ้นไป

สัมมาสติ คือ การมีสติที่ถูกต้อง หมายถึง การระลึกรู้ตัวอยู่ตลอดเวลา
โดยกำจัดความฟุ้งซ่าน รำคาญ หดหู่ ง่วงซึม สงสัย และลังเล เป็นต้น

สัมมาสมาธิ คือ การมีสมาธิที่ถูกต้อง หมายถึง การฝึกกายและอารมณ์
ให้สงบ โดยกำจัดความคิดความจำและอารมณ์ออกไปชั่วขณะหนึ่ง

เขียนใน GotoKnow โดย มิ่งขวัญ ปานบ้านแพ้ว